

КАТО СВЕТЦИ СЛЕД СПАСИТЕЛЯ

Българите не могли да се примирят, че страната им била заличена от политическата карта на Европа. При всяка възможност в отряди се събирали смели мъже, много от които повече нямали какво да губят след погромите на османлиите над домовете и земите им, та влизали в бой с нашествениците. Затова наследниците на убитите царе Иван Шишман и Иван Срацимир – князете Фружин и Константин – поели исторически отредените им роли: на главнокомандващи. Още през 1404 г. двамата братовчеди оглавили бунт в земите на Видинското царство. Зад княз Константин, син на видинския цар Иван Срацимир от брака му с влашката княгиня Ана, застанал влашкият княз Марко (при когото бил избягал при погрома над Видин). На свой ред княз Фружин, който бил син на цар Иван Шишман от брака му с Мария, сестрата на сръбския крал Стефан Лазаревич, имал подкрепата на вуйчо си и на унгарски бойни сили.

Походът не успял. Княз Константин се оттеглил със сръбските сили.

Порта на Видинската крепост откъм река Дунав

Княз Фружин пък се върнал в Унгария, където крал Сигизмунд го приел с всичките почести, които се полагали на държавник от съюзна страна. Ново въстание за възкресяване на Видинското царство братовчедите князе повдигнали и през 1408 г.

През 1425-а княз Фружин и крал Сигизмунд създали антиосмански съюз от българи, власи и сърби. След тежка битка пред крепостта овладели Видин, а после и Оряхово, но не успели да ги удържат.

В кръстоносния поход на Владислав III през 1444-та Фружин бил приет като цезар, но в битката край Варна на 10 ноември османлиите победили.

Под проклятието на робството

А българите не познавали робството. В обществения строй, който им натрапили османлиите, те за пръв път били поставени в робски условия. С тържеството на ятагана им били отнети основните ценности на тяхното общество: правото на всеки човек да има своя земя и равни възможности. Да не си приел исляма в Османската империя значело да си по-нисш и от последния мюсюлманин. Дори по закон свидетелствата на трима християни се смятали за оборени, ако противно мнение изкажел един турчин. Земята – основата на самочувствието и икономическата независимост на българина – била одържавена и разстроена така, че едни да работят на нея за султана и неговите наемници, други – за джамиите и ислямското духовенство, а трети – за войската. Обезоръжени и без право да служат в армията, българите трябвало да плащат и за това ред нарочни данъци, най-тежкият от които бил „кръвният“ – да отнемат от тях най-здравите и добре сложени момчета, които сетне били отродявани и въвеждани в специалното еничарско военно общество от безбрачни и безсемеиствени убийци на султанско разпореждане. Нито домът, нито дори храмът на християнина били място неприкосновено, защитено от закона. Всеки, навил зелената чалма, можел да нахлуе в къща на българи и в черквите, за да безчинства безнаказано.

На карта стояла не просто честта и достойнството на българите. Застрашено било тяхното народностно бъдеще, защото натрапници-